

निर्दिश्यते अत्यन्तं लक्ष्यते दिश्यतेर्यङ्प्रत्ययः भोगसमये सर्वस्य नार्यङ्गस्य नरेण व्याप्तत्वाद्गुरुमात्रं लक्ष्यते इयं नारीतीत्यर्थः (12.) । तत्र दृष्टान्तः सत्यस्याक्षिभुवो यथेति सत्यं द्विविधम् अक्षिभ्यां भवतीत्यक्षिभु प्रत्यक्षम् एकं च श्रोत्रग्राह्यम् षष्ठ्यौ तृतीयार्थे । यथा कश्चिदक्षिभुवा प्रत्यक्षेण सत्येन निर्दिश्यते तत्र विश्वाप्तो भवति तथा ऊरुणा दृष्टेन नारीति लक्ष्यत इत्यर्थः । श्रोत्रग्राह्ये तु सत्ये वक्तु-
राप्ततमत्वमपेक्षितम् (13.) ॥ २१ ॥

यद्धरिणो यवमत्ति न पुष्टं पशु मन्यते ।

शूद्रा यदर्यज्ञारा न पोषाय धनायति ॥ ३० ॥

क्षत्ता पालागलीमारु । यत् यदा हरिणो यवमत्ति मृगो यदा क्षेत्रस्थं धान्यं भक्षयति तदा क्षेत्री पशु पशुं हरिणं पुष्टं न मन्यते मम धान्यभक्षणेन पशुः पुष्टो जातः सम्यगिति न जानाति किंतु मदीयं क्षेत्रं भक्षितमिति दुःखी भवतीत्यर्थः । पशुशब्दात् सुपां सुलुगित्यमो लुक् । एवं शूद्रा शूद्रजातिः स्त्री यदा अर्यज्ञारा भवति अर्यः स्वामिवैश्ययोरिति [पा० ३.१.१०३.] निपातनादर्यो वैश्यो जार उपपत्तिर्यस्याः सा अर्यज्ञारा । शूद्राद्यामरुत्पूर्वाज्जातिरिति [पा० ४.१.४. वा० १.२.] शूद्राज्जात्यर्थे टाप् । वैश्यो यदा शूद्रां गृह्णति तदा शूद्रः पोषाय न धनायते पुष्टिं न इहति मद्गर्वा वैश्येन भुक्ता सती पुष्टा जातेति न मन्यते किं तु व्यभिचारिणी जातेति दुःखितो भवतीत्यर्थः अशनायोदन्येति [पा० ७.४.३४.] क्वचि धनायतीति इहार्थे निपातः ॥ ३० ॥

यद्धरिणो यवमत्ति न पुष्टं ब्रु मन्यते ।

शूद्रो यदर्ययि जारो न पोषमनुमन्यते ॥ ३१ ॥

पालागली क्षत्तारमारु । यदा हरिणो यवमत्ति तदा ब्रु यथा तथा पशुं पुष्टं न मन्यते इदं भवतोऽपि तुल्यम् इयान्विशेषः यत् यदा शूद्रः अर्ययि अर्याया वैश्याया जारो भवति तदा वैश्यः पोषं पुष्टिं नानुमन्यते मम स्त्री पुष्टा जातेति नानुमन्यते किं तु शूद्रेण नीचेन भुक्तेति क्लिश्यतीत्यर्थः ॥ ॥ अश्लीलभाषणं समाप्तम् ॥ ॥ ३१ ॥